

80-річчя академіка НАН України Ю.С. ЛІПАТОВА

10 липня виповнилося 80 років відомому вченому в галузі високомолекулярних сполук академіку НАН України Юрію Сергійовичу Ліпатову.

Ю.С. Ліпатов народився в м. Іваново-Вознесенськ (Росія). У 1949 р. закінчив Московський нафтовий інститут ім. І.М. Губкіна за фахом «технологія нафти і газу».

Свою наукову діяльність він розпочав у Фізико-хімічному інституті ім. Л.Я. Карпова (Москва) у 1951 р., упродовж 1959–1964 рр. працював в Інституті загальної і неорганічної хімії АН Білорусії. З 1965 по 1985 р. Юрій Сергійович – директор Інституту хімії високомолекулярних сполук АН України (ІХВС). Протягом 1965–2005 рр. він також очолював відділ фізикохімії полімерів ІХВС.

Ю.С. Ліпатов зробив визначальний внесок у становлення і розвиток інституту і перетворення його в головний центр полімерної науки в Україні, наукові розробки якого досягли міжнародного рівня і визнання.

Учений розробив нові наукові підходи до вирішення важливих проблем хімії, фізикохімії, технології полімерів і композиційних полімерних матеріалів. Сформульованим принципом формування структури наповнених полімерів стали науковою базою для розвитку нових уявлень про визначальну роль міжфазних шарів у властивостях полімерних матеріалів, що є істотним вне-

ском у фізикохімію багатокомпонентних полімерних систем. Практично спрямовані наукові дослідження дали змогу розробити і широко впровадити необхідні народному господарству полімерні матеріали: високо-ефективні клейові композиції, наповнені й армовані захисні покриття, плівкові матеріали, термостійкі зв'язуючі і т.п.

Велике значення мають основоположні роботи Ю.С. Ліпатова в галузі композиційних матеріалів нового покоління на основі гібридних полімерних матриць і взаємопроникних полімерних сіток (ВПС), фундаментальним підсумком яких стало встановлення принципів особливостей механізму і кінетики формування ВПС, що супроводжується фазовим поділом. Дослідження фазових рівноваг у багатокомпонентних полімерних системах у присутності твердих дисперсних тіл дало можливість Юрію Сергійовичу запропонувати механізм підсилювальної дії наповнювачів і розвинути нові уявлення про фазовий стан наповнених сумішей лінійних полімерів і ВПС.

Виконані під керівництвом ученого дослідження селективної адсорбції полімерів та їхніх сумішей з розчинів, структури граничних шарів і процесів їх формування допомогли встановити зв'язок між адсорбцією і термодинамічним станом компонентів у розчині і сформулювати принципи

рівноважної і нерівноважної компатибілізації компонентів сумішей на межі розділу з твердим тілом. На цій підставі Ю.С. Ліпатов визначив термодинамічні умови адгезії полімерів до твердих поверхонь і сформулював уявлення про нерівноважну сегрегацію компонентів при формуванні адгезійного з'єднання. Розроблено феноменологічну модель структури наповненого сплаву полімерів, показано особливості зміцнення композитів наночастинками і запропоновано фрактальне трактування адгезії.

Під керівництвом Юрія Сергійовича проводяться дослідження процесів реакційного формування сумішей лінійних полімерів і ВПС, у результаті яких встановлено механізм утворення міжфазної області в таких системах, визначені параметри, що характеризують її частку, показано вплив межі розділу з твердим тілом у наповнених реакційних системах на кінетику хімічних реакцій і фазовий поділ.

Учений — автор 19 монографій, 5 з яких видані за кордоном, більше 1300 наукових статей і 140 винаходів.

Ю.С. Ліпатов створив єдину в Україні наукову школу в галузі хімії і фізикохімії полімерів і полімерних композитів, що одержала широке визнання. Серед його учнів 10 докторів і 50 кандидатів наук.

Тривалий час Юрій Сергійович був членом редколегії «Українського хімічного журналу», «Доповідей Академії наук України», часопису «Высокомолекулярные соединения» і «Journal of Adhesion» (США). Сьогодні він входить до складу редколегій «Полімерного журналу» (Україна), часопису «Composite Interfaces» (США) і «Journal of Polymer Materials» (Індія).

Ю.С. Ліпатов — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, премії ім. Л.В. Писаржевського і премії ім. А.І. Кіпріанова НАН України, а також премії ім. Поля Флорі Міжнародної академії творчості, нагороджений орденами «Дружби народів» і «За заслуги» III ступеня.

Наукова громадськість, учні і колеги вітають Юрія Сергійовича з ювілеєм, бажають міцного здоров'я і подальших творчих досягнень у полімерній науці.

70-річчя

академіка НАН України Л.І. АНАТИЧУКА

---

15 липня виповнилося 70 років відомому вченому в галузі термоелектрики академіку НАН України Лук'яну Івановичу Анатичуку.

Л.І. Анатичук народився на Буковині, в с. Колінківці Хотинського району, в родині вчителів. Після закінчення середньої школи він вступив на фізико-математичний факультет Чернівецького державного університету, де вже з третього курсу поринув у світ наукових досліджень. На четвер-

тому курсі він публікує свою першу наукову працю, а на п'ятому — доповідає про результати наукових досліджень на конференції у Ленінграді. Там він зустрівся з академіком А.Ф. Іоффе. Ця зустріч відіграла вирішальну роль у виборі Лук'яном Івановичем термоелектрики як наукового напрямку, якому він присвятив майже 50 років свого творчого життя.

Після закінчення у 1960 р. Чернівецького державного університету Л.І. Анатичук